

ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ (VI)

*«Εγὼ θὰ σᾶς πῶ γιὰ τὶς γυναῖκες τὴν ἀλήθεια, μόνον ὅταν
θὰ ἔχω τὸ ἓνα πόδι μου στὸν τάφο. Θὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, θὰ
τροπώσω στὸ φέρετρό μου, θὰ τραβήξω ἐπάνω μου τὸ σκέ-
πασμα καὶ θὰ φωνάξω: Κάμετέ μου ὅ,τι θέλετε τώρα!».*

Α. Τολστόι

Τὸ πλάτος τῆς **συνειδήσεως** στὴ γυναῖκα εἶναι μι-
κρό, ἀλλὰ ἡ ἔνταση ζωηρότερη. Ἀναπτυγμένη ἀκό-
μη στὴ γυναῖκα εἶναι ἡ **ἐνόραση**: βιώνει ἀμέσως καὶ
γνωρίζει χωρὶς τὴν παρεμβολὴ τῆς νοήσεως.

Θεμελιώδεις διαφορὲς ἀνάμεσα στὰ δύο φύλα
υφίστανται στὴν περιοχὴ τῶν θεμελίων τῆς σωμα-
τικῆς καὶ ψυχικῆς ζωῆς. Στὴ γυναῖκα **πρυτανεύει** ἡ
ὀρμὴ τῆς μητροτήτας, γενέθλια γῆ μεγάλων βιωμά-
των. Ἐδράζεται στὸν ἐγκέφαλο καὶ δὲν ἐξαορτᾶται
ἀπὸ τὰ γεννητικὰ ὄργανα. Δὲν πρέπει, πρὸς τού-

τοισ, νά συγγέεται μὲ τὴν κοινὴν στὰ δύο φύλα γενε-
τήσια ὁρμὴ καὶ τὸν ἐρωτισμό. Ἡ εὐγενικὴ σεμνότη-
τα καὶ ἡ περιεσκεμμένη διακριτικότητα στὸν ἔρωτα
ἀποκαλύπτει τὴ φυσικὴ τῆς εὐφυΐα καὶ συγχρόνως
τὴν ὑπεροχὴ τῆς ἀπέναντι στοῦ ἄρρεν ὡς πρὸς τὸ ση-
μεῖο τοῦτο: Ὑπερασπίζεται, ἔτσι, τὰ συμφέροντα
τοῦ εἴδους ἐπιλέγοντας προσεκτικὰ τὸ μελλοντικὸ
πατέρα τῶν παιδιῶν τῆς καὶ προφυλάσσεται ἀπὸ
τις συνέπειες ἑνὸς πιθανοῦ δεσμοῦ ποὺ πάντοτε
ἔχει βαθύτερες συνέπειες γιὰ τὸ θῆλυ. Τὸ γεγονὸς
αὐτὸ ὁδήγησε τὸ **Δαρβίνο** στὴν πεποίθησι ὅτι τὸ
θῆλυ, στὰ περισσότερα εἶδη, παρουσιάζει ἐρωτικὴ
ἀδιαφορία· τὸν **Λομπρόζο**, τὸν **Κίτς**, τὸν **Κράφτ** –
Ἐμπιγκ καὶ ἄλλους σοφοὺς ἐρευνητὲς στὴν πίστη
ὅτι τὸ 40% τοῦ ἀδυνάτου φύλου ἐμφανίζουν αὐτὴ
τὴν ἀπάθεια.

Δὲν πρόκειται, ὅμως, γιὰ ἀπάθεια. Ἀντιθέτως
εἶναι τρόποι ἐκφράσεως τοῦ «εἶναι» τῆς. Ἡ γυναῖκα
δὲν παραδίδει εὐκόλα τὰ κλειδιά αὐτοῦ τοῦ ἐσωτε-
ρικοῦ, **ψυχικοῦ τῆς «εἶναι»**. Ἐνα ἀπὸ τὰ γνωρίσμα-
τά τῆς εἶναι ἡ πολυφωνία ἐκδηλώσεων, ὑπὸ τὴν
ὁποία καλύπτει τὸν πραγματικὸν τῆς κόσμον· γίνεται
μυστήριον ποὺ φοβίζει καὶ ἕναν **Τολστόι** ἀκόμη.

Στὴν παραλία τῆς Κριμαίας ὁ **Γκόρκι** καὶ ὁ **Τσέ-
χωφ** ἔκαναν περίπατο. Σὲ κάποια στιγμή συνάντη-
σαν ἐκεῖ τον Τολστόι νὰ κάθεται «μὲ την πελώρια
κεφαλή του κύπτουσαν κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν
σκέψεών του, μὲ τὴν ἀτέλειωτη γενειάδα του νὰ
ἐγγίζει τὴν ἄμμο». Θέλοντας νὰ συνεχίσουν τὴ συ-
ζήτησή τους γιὰ τὴ γυναῖκα κάθισαν δίπλα στὸν
Τολστόι, ὥστε νὰ μετάσχει καὶ ἐκεῖνος σ' αὐτή. Ὁ
Τολστόι παρακολουθοῦσε ἀμίλητος ἐπὶ πλλλὴν
ῶρα. Ξαφνικὰ δήλωσε δειλία καὶ ἀδυναμία νὰ
ἐκφρασθεῖ γιὰ τὶς γυναῖκες. Εἶναι περίπου ἡ ἴδια
ἀπάντηση μὲ ἐκείνην τοῦ **Μπέροναρντ Σῶ** πρὸς τὸν
Κόμητα **Καίξερολιγκ**, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχε παρακαλέ-
σει νὰ συνεργασθοῦν στὴ συγγραφὴ ἑνὸς δοκιμίου
μὲ τίτλο: «Βιβλίον γιὰ τὸ γάμο»: «**Κανένας ἄνδρας
δὲν μπορεῖ καὶ δὲν τολμᾷ νὰ γράφει τὴν ἀλήθεια
γιὰ τὸ γάμο, ἐν ὅσῳ ἀκόμη ἡ σύζυγος του ζεῖ!**»!

Τὸ θῆλυ εἶναι ἡ μήτρα τῆς ζωῆς: Παίζει πρω-
ταρχικὸ ρόλον στὴ διαίωσις τοῦ εἴδους, ἀφοῦ τὸ
ρεῦμα τῆς δημιουργίας κυλάει στὶς φλέβες της. Βε-
βαιότερη ὡς πρὸς τὴν γενετήσια ὁρμὴ της καὶ τὸν
προορισμὸν της παρουσιάζεται περισσότερο ψύ-

χραμμή κατά τὴν ἐκλογή τοῦ συντρόφου της. Ἡ **αὐτάρχεια** τοῦ φύλου της τῆς ἐπιτρέπει νὰ δίνει λιγώτερη σημασία στὴ σωματικὴ ἡδονή, ἐνῶ ἡ ἐπιθυμία νὰ εἶναι ἀντικείμενο στοργῆς καὶ ἐνδιαφέροντος ἐμφανίζεται ἔντονη. Εἶναι τοῦτο μία μορφή ἔρωτα ποὺ διαποτίζει τὸ «εἶναι» της καὶ τὴ βεβαιώνει γιὰ τὴν ὑπαρξή της.

Δὲν δέχεται καμμία συμμετοχὴ ἢ ἀντίπαλο σ' αὐτὴ τὴ στοργή. Π' αὐτὸ ἡ φιλία, ἐνῶ γιὰ τὸν ἄνδρα εἶναι ἀνάγκη ψυχῆς, γιὰ τὴ γυναῖκα δὲν εἶναι ἀπαραίτητη. Ἐπιζητοῦσα τὴν ἀποκλειστικότητα ὁδηγεῖται σὲ ἀβυσσαλέα ζήλεια, ἡ ὁποία θολώνει τὴν κρίση της καὶ καταργεῖ τὴ λογικὴ της: τὴ μεταμορφώνει σὲ **Μήδεια**.

Προικισμένη μὲ φυσικὴ ἀντοχὴ στὶς καθημερινὲς δυσκολίες καὶ ἀξιόλογη ἐπιμονὴ δίνει τίς «μάχες» ὄχι κατὰ μέτωπον. Ἡ στρατηγικὴ της εἶναι ἡ ὑποχώρηση γιὰ λόγους, ποὺ τῆς ἐπιβάλλει ἡ ἔλλειψη δυνάμεως καὶ μαχητικότητας, γνωρίσματα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοῦ ἄρρενος.

Εἶναι περισσότερο κοινωνικὴ, περισσότερο ἐκδηλωτικὴ, περισσότερο ὁμιλητικὴ. Ἡ ὁρμὴ πρὸς ἀνα-

κοίνωση είναι βασανιστική. Π' αυτό δύσκολα κρατεί κάποιο μυστικό. «Ἡ γυναίκα και ἡ ἐχεμύθεια δὲν κατοικοῦν ποτέ στήν ἴδια στέγη», παρατηρεῖ ὁ **Βολταῖρος**, ἐνῶ ὁ **Φραγκλῖνος** ἰσχυρίζεται ὅτι «τρεῖς γυναῖκες μποροῦν νὰ κρατήσουν ἕνα μυστικό, ἐάν οἱ δύο εἶναι νεκρές». Ἄν και κυριαρχεῖται εὐκόλα ἀπό τις συγκινήσεις, δὲν κάμπτεται, ὡστόσο, ἀπό τὴ χαλεπότητα τῶν ἡμερῶν: «Τὰ στήθη της εἶναι τάφοι», θὰ πεῖ ὁ **Μέρεντιθ**.

Ἀπό τὴ φύση της μιμητικῆ, συντηρητικῆ και ὁμαδικῆ ἀφήνει τις πρωτοβουλίες στὸν ἄνδρα και ἀποφεύγει τὴν περιπέτεια τῶν ἀλλαγῶν. Πατὶ ξέρει ὅτι κάθε ἀλλαγὴ, ὅσο ἐπιθυμητὴ και ἀπαραίτητη, ἐγκλείει κινδύνους ὀπισθοδρομήσεως και ἀπωλείας ἐκείνων, ποὺ ὡς τότε ἔχουν ἐπιτευχθεῖ. Ἀφοσιωμένη περισσότερο σὲ πρόσωπα και πράγματα δὲν ρέπει πρὸς τις θεωρίες. Ὀπλισμένη μὲ πρακτικὸ πνεῦμα κὶ ὠθούμενη ἀπὸ τὴ σωματικὴ της ἀδυναμία ἀναζητεῖ τὸ παντοδύναμο ἄρρεν διὰ νὰ τὸ ἀκολουθήσει.

Ἡ σωματικὴ, ψυχικὴ και πνευματικὴ ὠρίμανση τῆς γυναίκας ἀκολουθεῖ ταχὺ ρυθμὸ. Εἶναι τὸ δένδρο τῆς ζωῆς, ποὺ πρέπει νὰ ἀπλώσει βαθιὲς τις ρί-

ζες του και να ύψώσει θαλερούς τούς κλώνους του για να είναι ασφαλής στους χειμέριους ανέμους που όπωσδήποτε θα πνεύσουν –κάποτε μάλιστα σαρωτικοί και θυελλώδεις.

Βέβαια στο χώρο του πνεύματος ή απόδοση της γυναίκας δεν είναι ιδιαίτερα υψηλή. Όχι μόνο στον επιστημονικό τομέα, όπου απουσιάζουν μεγάλα και πρωτότυπα έργα της, αλλά και στην περιοχή των τεχνών ή παρουσία της είναι υποτονική. Ακόμη και στην ποίηση ή, κυρίως στη μουσική, ή δημιουργική ευαισθησία της είναι χαμηλή. Φαίνεται πως η γυναικεία ιδιοφυΐα και μεγαλοφυΐα δεν μπορούν να προχωρήσουν χωρίς να υποβάλλουν τα σέβη τους στη μητρότητα! Όπως ή στοργικότητα, ή τρυφερότητα και ό έρωας, έτσι και ή καλλιτεχνική ευαισθησία, τὸ σπινθηροβόλο πνεῦμα και ή δημιουργική της ικανότητα κινούνται στα επίπεδα της θεραπείας τῶν ἀναγκῶν τῆς καθημερινῆς πρακτικῆς ζωῆς.

Ἄν οἱ πνευματικῆς ἀδυναμίες τῆς γυναίκας δὲν εἶναι σύμφυτες μετὸ φύλο τους, ἴσως ὑπερβαθοῦν μέσα στις νέες προοπτικές, που ἀνοίγονται ἐνώπιόν μας.

Εἶναι ἄκρως εὐχάριστο γεγονός ἡ ἐμπραγμάτω-

ση ἐκείνων, πού τόσους αἰῶνες πρὶν εὐαγγελίσθηκε ὁ ἔνθεος Πλάτων γιά τή γυναῖκα. Ἐτσι καταργήθηκε μία κατάσταση παράλογη καὶ ἀνεπίτρεπτη. Ἡ κατάργησή της, ὅμως, δὲν σημαίνει καὶ κατάλυση τῶν φυσικῶν διαφορῶν, ὅπως νομίζουν τὰ «**Γυναικεία κινήματα**». Τὰ ὅποια, ψευδεπίγραφα καὶ ἄλλους σκοποὺς κάποτε ἐπιδιώκοντα, ἐργάζονται ἐναντίον τῶν γυναικείων συμφερόντων.

“Ὅπως πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἄνδρες, ἀνασφαλεῖς καὶ ἀμήχανοι, κατέφυγαν στὸν αὐταρχισμό, ἔτσι καὶ πολλὲς ἀπὸ τίς «**χειραφετημένες**» καὶ «**ὀργανωμένες**» γυναῖκες προχώρησαν σὲ ὑπερβολές: σὲ εἰδίκευση στὴν τέχνη τοῦ ἀναπαύεσθαι, ἐμπορία θελήτων, δαπανηρὴ ὀκνηρία καὶ καλλωπισμό, ἀγαμία καὶ ἀτεκνία, τερατώδη ἀνηθικότητα, ἐπιτηδευμένο ἐκχυδαῖσμό, ἀντιστροφή τῶν ρόλων, δουλικὸ πιθηκισμό ἢ δυσήνιο φανατισμό, σὲ λάγνο γυμνότητα, πού ἐξασθενεῖ τῶν ἀνδρῶν τὴ φαντασία γιά τὸ γυναικείο κάλλος καὶ διαλύει –ὅπως θὰ ἔλεγε καὶ ὁ Ἄλντους Χάξλεϋ– τὸν ποιητικώτερο μῦθο τους γιά τὴν ἀρετὴ τῶν γυναικῶν.

Ἀνεξάρτητα ὅμως ἀπὸ αὐτὰ ἡ νοοτροπία τῶν

ὑπερβολῶν ὑποχωρεῖ: Οἱ νέοι καιροὶ βλέπουν τὴ γυναιῖκα ὡς ἐνεργὸ κοινωνικὸ μέλος, ἔτοιμη καὶ ἱκανὴ νὰ προσφέρει πολυτιμότερα ἀκόμη στὸν πολιτισμὸ. Σιγὰ-σιγὰ τὸ ἀνδρικό συναίσθημα ὑπεροχῆς πεθαίνει καὶ οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στὰ δύο φύλα ἀναθεωροῦνται σὲ ἐπίπεδο ὄχι μαστιγίου ἀλλὰ διαλόγου. Ἐκεῖνο ποῦ δὲν πρέπει νὰ πεθαίνει εἶναι ἡ ἐπίγνωση τῆς οἰκογενειακῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς συζυγικῆς ζωῆς ἀνδρὸς-γυναικὸς καὶ κυρίως ἡ συνείδηση εὐθύνης, χωρὶς ὑποβάθμιση τοῦ ρόλου τους μέσα στὸν κοινωνικὸ στίβο.

“Ὅτι ὠρίμασαν οἱ ἀνδρικὲς συνειδήσεις καὶ κατὰ βάθος ἐγκρίνουν αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ, φαίνεται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐγκατέλειψαν τὰ παλαιὰ μέσα πειθοῦς! “Ὅτι ἡ «νέα» γυναῖκα κινεῖται στὴ διάσταση τῆς εὐθύνης, φαίνεται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι τὴ μικροπρεπῆ, ὑπερκαταναλωτικὴ, ματαιόδοξη, «λουσομανῆ», φιλόνεικη, φλύαρη, πείσιμονα ἀντικαθιστᾷ ἡ ἐργατικὴ καὶ συνεργατικὴ, ἡ ὑπεύθυνη καὶ συνεπῆς, ἡ μὴ γρονθοκοποῦσα τὴ φύση καὶ τὴν ἀποστολὴ τῆς, ἡ μὴ ἐρμηνεύουσα τὴν ἐξίσωση ὡς ἰσοπέδωση τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἄλλου, ἡ μὴ ἀπορ-

ρίπτουσα τὴν ἀνδρική παρουσία καὶ προσφορά.
Ἄς γίνῃ τέλος συνείδησις ὅτι:

**1. Τὰ δύο φύλα ἀποτελοῦν σκέλη ἐνὸς διαβήτη,
ἰσοῦψῆ καὶ ἀναγκαῖα γιὰ νὰ χαράσσουν τέλειο τὸ
κύκλο τῆς Ζωῆς·**

**2. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου πληροῦται ὄχι τόσον
ἀπὸ τὴν πρόσκαιρη γοητεία τοῦ σαρκικοῦ ἔρωτα
ὅσον ἀπὸ τὴ θεϊκὴ ἀμβροσία τοῦ ἰδεώδους·**

**3. Ὁ πόθος κρύβει μίαν αἰώνια ἀγωνία καὶ «ἀγά-
πη δὲν εἶναι ἕνας ἐναγκαλισμός»!**

Γρηγ. Φιλ. Κωσταράς